

A la platja de Chesil - Ian McEwan

En aquests temps d'hiperespecialització, cada novel·lista sembla obligat a limitar el seu camp de treball. Hi ha qui no es cansa d'escriure sobre la construcció de catedrals, hi ha qui cultiva sistemàticament novel·les roses o negres, i hi ha qui s'instal·la en el fecund territori dels assassins en sèrie. La singularitat d'Ian McEwan (Aldershot, Anglaterra, 1948) consisteix a narrar la dialèctica entre innocència i perversió. A les seves novel·les, aquestes característiques es troben en la màxima puresa i alhora cristal·litzades en uns personatges versemblants fins a fregar la familiaritat.

N'hi ha prou de recordar la seva novel·la *Expiació*, que en versió cinematogràfica encara està vigent a la cartellera, on el perfil del personatge maligne ressalta encara més en contrast amb la magnitud de la puresa del seu antagonista. *A la platja de Chesil*, McEwan no aspira a dur la situació fins al melodrama, sinó que tria una situació vital de les que, sense que es puguin considerar estrictament dramàtiques, deixen empremta en els personatges; de fet, és la mena de situació que, recordada uns anys després, pot resultar còmica.

Ens trobem instants abans de la primera nit de noces d'una parella de vint-i-pocs anys. L'any, 1962, resulta decisiu, ja que està a punt d'acabar una llarga època en què ser jove es considerava una nosa, i casar-se, per tant, resultava un alliberament, l'única manera d'obtenir una independència efectiva respecte d'uns pares autoritaris i invasius. Els dos joves de la novel·la no només no disposen d'experiència sexual, sinó que encaren la nit de noces amb sentiments contradictoris. Tots dos s'estimen, però ella està sincerament aterrida, mentre que ell es capté amb una perillosa barreja d'excitació i ignorància. Afegim-hi que es tracta de dues persones reservades i intel·ligents,

però incardinades en el seu temps, i obtindrem una situació tensa a la qual McEwan aplica una lent d'augment poderosa però no despietada (avui dia, seria molt fàcil burlar-se d'uns personatges tan ingenus). En altres paraules, l'autor desplega a consciència el seu talent pels diàlegs i sobretot per la descripció (potser algun lector encara recorda la descripció de la cambra de Briony a *Expiació*, on la disposició dels objectes insinua la seva voluntat de poder).

Per assolir els seus objectius, McEwan dissenya un narrador morós i omniscient, que és capaç d'endinsar-se en els replecs anímics dels dos protagonistes. Així, el lector coneix cada personatge molt millor que el cònjuge, cosa que el situa en una posició de privilegi que pot arribar a ser incòmoda. Al capdavall, gran part dels nostres maldecaps provenen del fet que no som més que mamífers que han llegit novel·les d'amor. A començaments dels anys seixanta, però, quan la paraula *adolescència* tot just començava a posar-se en circulació, quan s'ignorava tot sobre la intel·ligència emocional, quan es considerava de bon to eludir les expansions sentimentals, quan mirar algú als ulls podia ser una gran aventura, eren més comunes les situacions com les que descriu el llibre, que permeten fer-se una idea de les grans dificultats que comporten les relacions humanes.

McEwan concentra l'acció en una novel·la curta dividida en cinc parts, les que recomanava Horaci. Les dues últimes són com epílegs de diferent abast: què va succeir hores després, què va succeir anys després. Els protagonistes poden optar per la sublimació o per la banalitat; en tot cas, l'autor defuig un final wagnerià i opta per una mirada compassiva i malencònica, amarada de recança.